

Per tal de millorar el DIEC2

Joan Martí i Castell, president de la Secció Filològica del IEC, acaba la seva introducció al DIEC2 dient que la SF és oberta a les observacions que hom hi farà "per tal de millorar encara aquesta segona edició". Si hom vol millorar-la, caldrà escriure "per tal de millorar aquesta segona edició", o bé, "per tal de millorar, encara més, aquesta segona edició".

Els catalans jueus i el porc

Albert Mestres (*Història i tragèdia. A propòsit dels catalans jueus*) diu que, segons el diccionari Alcover-Moll, *jueu* significa, entre més coses, "habitant de les cases on es matava porc". Els jueus mataven porc? Allò que diu el diccionari és: "Nom que es donava antigament als habitants de les cases on no es matava porc, generalment per carència de mitjans econòmics."

Es punxen amb l'eriçó

"Per a acomplir la tasca de la segona edició del DIEC, l'Institut d'Estudis Catalans ha gaudit dels inestimables serveis científics, lingüístics i lexicogràfics que li ha posat a l'abast la Secció Filològica", diu Salvador Giner, president del IEC, al pròleg del DIEC2. Comprovem-ho. Article *eriçó*. Ara el DIEC2 diu que el mamífer "és propi d'Europa i de les seves illes". Un. Si s'especifica "Europa i les seves illes", cal preguntar-se si quan es parla, com en el cas de l'ermíni, que l'espècie viu a Europa, Àsia i Amèrica del Nord, les illes dels tres continents en queden excloses. Dos. És mentida que l'eriçó sigui propi d'Europa. A banda de l'eriçó europeu, als Països Catalans tenim, com diuen els diccionaris de l'Enciclopèdia Catalana i el Gran Diccionari 62 de la Llengua Catalana, l'eriçó africà. I tres. Per acabar-ho d'adobar, l'eriçó que viu a les Balears -illes europees- no és pas l'eriçó europeu, és l'africà, espècie que també és introduïda a la franja costanera del País Valencià.

Les relacions entre joves dels Països Catalans foren presents en la tasca formativa de Palestra

Les relacions entre joves dels Països Catalans foren presents en tota la tasca formativa de Palestra, organització nacional de la joventut catalana creada per Josep Maria Batista i Roca l'any 1930 i impulsada dos anys abans. Els detalls d'aquestes relacions, iniciades amb un campament esportiu de Germanor Catalana muntat al pla de la Garga, sobre Aiguafreda (Vallès Oriental), ja tardor de 1930, apareixen reportats en la primera història exhaustiva de l'organització, *Intel·ligència i caràcter. Palestra i la formació dels joves (1928-1939)*, estudi elaborat per Lluís Duran (Barcelona, 1960) i publicat per l'editorial Afers. Palestra no es va estendre més enllà de la Catalunya estricta, però es relacionà estretament, com si en fossin delegacions, amb l'Associació per la Cultura de Mallorca i la Joventut Escolar d'Acció Cultural Valenciana, organitzacions que hi tenien molts punts en comú. I l'any 1931 Palestra va crear el grup Nostra Parla, amb el propòsit "d'intensificar les relacions entre València, Mallorca i Catalunya". La primera activitat que se n'anunciava eren unes conferències que "coneguts escriptors valencians i mallorquins" farien a Barcelona.

A banda de permetre de seguir pas a pas totes les activitats de Palestra, el llibre té la virtut de "mostrar com l'etiqueta de militarista o de voluntat militaritzada és una falsa lectura esbiaixada, errònia o interessada, pòsit del sectarisme", tal com destaca l'historiador Josep Termes al pròleg. Palestra vol, consideren Termes i Duran, joves forts i conscients, però és lluny del model insurreccional irlandès i, no cal dir-ho, de l'associacionisme juvenil feixista o nazi. Si hi ha influència estrangera, cal buscar-la en el món txec dels *sòkols*, esportistes i cívics, que no defugen la formació cultural patriòtica, basada en el coneixement de la pròpia història i en la defensa i la promoció de la llengua.

Així doncs, Palestra difongué el coneixement de la llengua i la història de Catalunya i també encetà campanyes de catalanització i, sobretot, fou propulsora de l'acció del catalanisme a la Universitat, amb la creació de la Federació Nacional d'Estudiants de Catalunya.

El llibre de Lluís Duran, com observa Termes, és un treball d'investigació sòlid i complex que ens descriu la vida de Palestra, però molt especialment la formació del seu pensament. De manera clara, hi apareixen els eixos temàtics en què es mou Palestra: nació, joventut, cultura, civisme i esport. Cal tenir en compte que el seu projecte de catalanització es basava en un principi noucentista de crear una societat civil harmònica, rica i conscient dels seus deures, recorda Termes.

Com l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, també estudiada per Duran, Palestra és una mostra, conclou l'historiador, del catalanisme transversal i del desig de crear institucions nacionalitzadores al marge -no pas en contra- de la picabaralla política.

Josep Maria Batista i Roca (Barcelona, 1895-1978), historiador, etnòleg i polític, creador de Palestra.

Lluís Bonada